

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Petra Průchy a Mgr. Evy Kyselé v právní věci žalobce: **N. S.**, zast. JUDr. Janou Kutmonovou, advokátkou, se sídlem v Praze 9, Vysočanská 548, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 8. 2004, č. j. 10 Az 204/2003 – 13,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna zástupkyni stěžovatele JUDr. Janě Kutmonové, advokátce, se sídlem v Praze 9, Vysočanská 548, **se stanoví** ve výši 1075 Kč a bude jí vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 10. 11. 2003, č. j. OAM-3724/VL-20-P22-2003, rozhodl žalovaný, že se žalobci z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), azyl neuděluje a že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, v platném znění. Z odůvodnění označeného rozhodnutí ve vztahu k souzené věci především vyplynulo, že stěžovatelem uváděné důvody, pro které požádal o udělení azylu, nespadají pod zákonné důvody vymezené v § 12 písm. a) a b) zákona o azylu, resp. § 13 téhož ustanovení, přičemž po posouzení osobní situace žadatele o azyl a poměrů v zemi jeho původu nebyly shledány ani podmínky pro udělení humanitárního azylu podle § 14 téhož zákona. Správní orgán zhodnotil též obsah

překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu a porovnal je s informacemi o zemi původu žadatele, jakož i z obsahem žadatelovy výpovědi a nedospěl přitom k závěru, že by stěžovatel náležel k osobám ohroženým skutečnostmi, zakládajícími překážky vycestování ve smyslu uvedeného zákonného ustanovení.

Ve včas podané žalobě vytýkal žalobce (dále též jen „stěžovatel“) žalovanému nesprávné posouzení skutkového stavu a na základě toho vydání nesprávného rozhodnutí. Konkrétně uváděl, že byl zemi původu donucen opustit v situaci, kdy mu nezbývala reálně jiná možnost, neboť mu hrozil hrubý nátlak a násilí ze strany cizích osob. Tvrdil, že stát, popř. nestátní instituce nejsou schopny zajistit jakoukoliv účinnou ochranu proti nezákonnému jednání soukromých osob, takže přes formálně platné záruky ochrany práv jednotlivce je zde faktická možnost domoci se takové ochrany téměř nulová. Zdůraznil, že státní orgány jsou nejen neschopny poskytnout mu pomoc, ale nejsou ani ochotny tak učinit. Možnost obracet se o ochranu k představitelům státní moci je přitom zcela teoretická. Proto svou situaci řešil odchodem ze země. Nesouhlasil ani s tvrzením, že by v případě návratu na Ukrajinu mu nehrozilo žádné nebezpečí.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 31. 8. 2004, č. j. 10 Az 204/2003 – 13 žalobu zamítl, neboť shodně se správním orgánem dospěl k závěru, že stěžovatel zemi původu neopustil z důvodů upravených zákonem o azylu, tj. v důsledku pronásledování pro uplatňování politických práv a svobod, nebo pro odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů [§ 12 písm. a) a b) zákona o azylu]. Soud konstatoval, že příběh žadatele o azyl správní orgán hodnotil ve vztahu k situaci v zemi původu správně, neboť skutečnost, že stěžovatel se stal obětí vydírání ze strany soukromých osob, není tou skutečností, na níž pamatuje zákona o azylu. Tvrzení žalobce o tom, že byl vystaven výhrůžkám ze strany soukromých osob v zemi původu, může svědčit o stavu obecné kriminality na Ukrajině, avšak azylové řízení neslouží k tomu, aby správní orgán vyhledával a hodnotil důkazy o existenci obecných kriminálních jevů v zemi původu žadatele o azyl, byť by byly zaměřeny proti němu osobně a přispěly k jeho odchodu ze země, nýbrž je povinen zjistit či vyvrátit existenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Podle názoru Městského soudu v Praze žalovaný správně a logicky hodnotil i tu významnou skutečnost, že o udělení azylu požádal stěžovatel až poté, co již předtím pobýval na území České republiky nelegálně a ocitl se zde bez dokladů opravňujících jej k dalšímu pobytu. Uvedený soud neshledal pochybení ze strany žalovaného ani ve vyhodnocení překážek vycestování s tím, že příběh žalobce ani informace o postupu státních orgánů na Ukrajině vůči němu nenasvědčují tomu, že by právě žalobce byl reálně ohrožen skutečnostmi tuto překážku zakládajícími ve smyslu § 91 zákona o azylu. Nebylo zjištěno, že život nebo svoboda žalobce, byl ohrožen z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení, ani mu nehrozí nebezpečí mučení, nelidského nebo ponižujícího zacházení nebo trestu, ani by se v případu návratu stěžovatel neocitl v zemi válečného konfliktu.

Na základě výše uvedeného Městský soud v Praze žalobu jako nedůvodnou zamítl podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel kasační stížnost, v níž namítal, že při projednávání jeho žádosti o azyl došlo k pochybení ze strany správního orgánu, neboť ten nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí, čímž porušil

ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (dále jen správní řád) a v důsledku toho i nesprávně právně posoudil žádost o azyl. Důkazy, které si správní orgán opatřil pro rozhodnutí nebyly úplné, čímž došlo opětovně k porušení ustanovení § 32 odst. 1 a dále § 34 odst. 1 správního řádu, neboť správní orgán nemohl náležitě usuzovat na skutkové a právní otázky, které pro své rozhodnutí potřeboval zodpovědět; rozhodnutí nevyplývá ze zjištěných podkladů, tj. není zde logická vazba mezi ním a podkladem pro ně. Konkrétně pak stěžovatel uvádí, že pochází z rodiny bojovníka proti ukrajinským nacionalistům a nesouhlasí proto se současnou vládou na Ukrajině. V zemi původu je ohrožen na životě, neboť je mu vyhrožováno i usmrcením a nemá kam se obrátit o pomoc, protože stát takové poměry trpí a podporuje je. Vyslovuje přesvědčení, že v jeho případě jde i o důvody humanitární, na základě kterých by bylo možno udělit azyl podle § 14 zákona o azylu. Odvolává se proto na čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, podle něhož: „Nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení, nebo trestu“. V této souvislosti poukazuje na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Crus Varas z roku 1991 a rozsudek ve věci Vilvarajach z roku 1991 (vyhoštění), v nichž je založena odpovědnost smluvního státu z titulu Úmluvy, pokud existují vážné a prokazatelné důvody k obavám, že dotčená osoba bude v zemi původu vystavena reálnému riziku být mučena nebo podrobena nelidskému a ponižujícímu zacházení. Zdůrazňuje, že není možné se obrátit na policii, neboť nelze po něm požadovat, aby se sám a dobrovolně vystavoval perzekuci jen proto, aby mohl lépe prokázat své obavy z pronásledování. Dále se dovolává názoru v Příručce k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků, kde je v čl. 53 uvedeno, že pokud žadatel bude podroben různým opatřením, která sama o sobě ještě nepředstavují pronásledování (např. různým formám diskriminace), ale tato jsou spojena s dalšími zápornými faktory (např. obecným ovzduším nejistoty v zemi původu), mohou v tomto případě různé se uplatňující aspekty ve svém součtu vyvolat efekt, který může logicky opravňovat k tvrzení o opodstatněnosti pronásledování na kumulativním základě. Tyto úvahy se přitom nemusejí nutně zakládat na vlastních osobních zkušenostech žadatele, ale na příbězích jeho přátel, příbuzných a dalších členů stejné rasové nebo společenské skupiny, jenž mohou ukazovat na to, že obavy žadatele, že se sám dříve nebo později stane obětí, jsou opodstatněné. Relevantní jsou nejen zákony země původu, ale zejména jejich aplikace. Stěžovatel navrhoval, aby Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů přiznal ve smyslu § 107 s. ř. s. „odkladný účinek vykonatelnosti napadeného rozhodnutí“ a aby zrušil rozsudek Městského soudu v Praze a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Současně požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů, o osvobození od soudních poplatků a o tlumočníka do ruského jazyka.

Usnesením ze dne 9. 11. 2004, č. j. 10 Az 204/2003 – 25 soud ustanovil žalobci zástupcem pro řízení o kasační stížnosti JUDr. Janu Kutmonovou, advokátku, se sídlem v Praze 9, Vysočanská 548, když předtím zjistil splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků na straně stěžovatele ve smyslu § 35 odst. 7 s. ř. s.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 9. 12. 2004 popřel oprávněnost jejího podání s tím, že se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Neshledal v případě stěžovatele žádný zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. K námitkám stěžovatele, v nichž se odvolával na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, žalovaný uvedl, že stěžovatel neprokázal jakoukoliv souvislost mezi jeho případem a v jím podané kasační stížnosti citovanými rozsudky uvedeného soudu. K jeho odkazu na Příručku k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíka, která byla vydána Vysokým

komisařem pro uprchlíky v lednu 1992 v Ženevě, správní orgán uvedl, že tato Příručka není pro správní orgán závazná a má pouze doporučující charakter. Nicméně stěžovatel nenaplňuje důvody uvedené v této Příručce, neboť ve své žádosti o azyl neuvedl žádné skutečnosti spadající pod závěry uvedené v čl. 43 a 53 výše jmenovaného dokumentu. Žalovaný odkázal na obsah správního spisu, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatele a na obsah vydaného rozhodnutí. Navrhoval zamítnutí kasační stížnosti pro její nedůvodnost a nepřiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl k závěru, že není důvodná.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že se stěžovatel dovolává právních důvodů kasační stížnosti vymezených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Stěžovatel sice výslovný odkaz na toto ustanovení v kasační stížnosti nečiní, lze však z jejího obsahu dovodit podřaditelnost konkrétních údajů v kasační stížnosti uvedených pod citované zákonné ustanovení.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgán měl zrušil; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Taková pochybení Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku Městského soudu v Praze neshledal. Především je třeba zdůraznit, že jak správní orgán, tak i soud, vycházel ze skutečností zjištěných v řízení o udělení azylu přímo od stěžovatele. Z obsahu správního spisu, konkrétně z návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 7. 8. 2003 vyplývá, že stěžovatel jako důvod opuštění vlasti uvedl pronásledování ze strany členů mafie. Měl obavu, že bude fyzicky zlikvidován. Uvedl dále, že členové mafie po něm požadovali spolupráci a když je odmítl, začali mu vyhrožovat zabitím a požadovali po něm peníze. Postupně jim zaplatil 200 000 USD a také jim odevzdal část majetku rodiny. Když posléze přestal platit, začali mu tito lidé vyhrožovat zabitím rodinných příslušníků. Obrátil se proto na policii, ale ta mu nepomohla. Z těchto důvodů a z důvodu nesouhlasu s vládou na Ukrajině svou vlast opustil. Žádost o azyl podává také proto, že obdržel správní vyhoštění a má zájem o legalizaci pobytu na území České republiky. Ve vlastnoručně psaném prohlášení dále uvedl, že se na Ukrajině necítí v bezpečí kvůli pronásledování členy organizovaného zločinu. V protokolu o pohovoru ze dne 1. 10. 2003 upřesnil svoje důvody tak, že naposledy opustil Ukrajinu v lednu 1997. Důvodem jeho odchodu ze země původu

bylo pronásledování a vydírání neznámými osobami v letech předcházejících (1992 – 1995) a také to, že byl těmito osobami nucen ke spolupráci s lidmi z organizovaného zločinu. Dalším důvodem žádosti byla legalizace pobytu na území České republiky. Znovu uvedl, že peníze dával vyděračům postupně až do přelomu roků 1995 – 1996, poté se přestal zdržovat v místě trvalého bydliště, avšak vyděrači mu vyhrožovali i při občasných návštěvách. Stalo se také, že jej fyzicky napadli. Protože žadatel neměl žádné důkazy, se žádostí o pomoc se na policii neobrátil. Učinil tak až v roce 1995, kdy byl vydírán jinými lidmi, kteří po něm požadovali 800 USD a nechali si od něho podepsat dlužní úpis. Oznámil policii, kdy má dojít k předání peněz, ta se na určené místo dostavila a zatkla neznámé osoby, které stěžovatele vydíraly. Později však byly propuštěny, protože předložily policii dlužný úpis a nebyly tudíž považovány za vyděrače. Později se stěžovatel obrátil na oblastní oddělení Ministerstva vnitra, kde mu byla přislíbena pomoc. Poté, co se vyděrači o této jeho aktivitě dozvěděli, opět mu telefonicky vyhrožovali. Proto volil raději vycestování z Ukrajiny. Vrátit se tam chce za předpokladu, že se změní vláda. Uvedl dále, že jinak neměl potíže se státními orgány, úřady, soudy, policií nebo armádou, nikdy nebyl souzen a aktivně se neúčastnil politického života v zemi. Potvrdil, že mu bylo za nelegální pobyt na území ČR uděleno správní vyhoštění.

Situaci v zemi původu stěžovatele posuzoval správní orgán na základě zprávy Ministerstva zahraničí USA o stavu dodržování lidských práv na Ukrajině za roky 1999 – 2002, včetně aktuálních informací ohledně situace na Ukrajině, obsažených v databázi České tiskové kanceláře. Výše uvedené informace byly součástí spisového materiálu.

Nejvyšší správní soud na základě výše uvedených skutečností neshledal, že by skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, neměla oporu ve spisech, nebo s nimi byla v rozporu. Shledal naopak, že zjištění učiněná správním orgánem vycházejí zejména z údajů, které sdělil sám stěžovatel. Nebylo rovněž zjištěno, jak namítal stěžovatel, že by při zjišťování skutkové podstaty byl správním orgánem porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že by to mohlo ovlivnit zákonnost rozhodnutí, a nelze ani dovodit, že by napadené rozhodnutí správního orgánu bylo nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost. Nebylo zjištěno, že by se správní orgán dopustil porušení ustanovení, které mu vytýkal stěžovatel v kasační stížnosti. Nedošlo k porušení ustanovení správního řádu ze strany žalovaného, ukládajících spolehlivé zjištění skutečného stavu věci, jak namítal stěžovatel. Ten ostatně ani nespecifikoval, v čem konkrétně žalovaný pochybil, které skutečnosti pominul a kterými předloženými důkazy se nezabýval, popř., které měl opatřit. Z výše uvedeného Nejvyšší správní soud dovodil, že důvody kasační stížnosti tvrzené stěžovatelem ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. v posuzované věci dány nejsou.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu napadený rozsudek Městského soudu v Praze netrpí ani stěžovatelem tvrzenou nezákonností, spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Naopak – Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s právním posouzením věci Městským soudem v Praze. Důvody žádosti o azyl posoudily jak správní orgán tak i soud z hlediska na věc se vztahujícího ustanovení § 12 zákona o azylu a právem dospěly k závěru, že stěžovatelem uplatňované důvody možnost udělení azylu podle zmíněného ustanovení nezakládají. Podle § 12 písm. a) zákona o azylu, v platném znění, se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod. Takové pronásledování v dané věci stěžovatel netvrdil. Podle § 12 písm. b) zákona o azylu, podle něhož lze azyl udělit, bude-li v řízení o jeho udělení zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy,

náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. V dané věci jde tudíž o spor o to, zda určitý skutkový stav – stěžovatelem tvrzené pronásledování a obavy z něho – lze podřadit pod konkrétní formulaci právní normy. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s hodnocením a závěry Městského soudu v Praze, že v případě žalobce nebyly prokázány důvody pro udělení azylu stanovené v citovaném § 12 písm. b) zákona o azylu. V obdobných věcech již Nejvyšší správní soud opakovaně judikoval, např. ve svém rozsudku ze dne 27. 8. 2003, sp. zn. 4 Azs 7/2003, že *„žádost o azyl, jejímiž jedinými důvody jsou toliko potíže se soukromými osobami („mafií“) v domovském státě, spočívající ve vydírání žadatele… je zřejmě bezdůvodná. Důvodem pro udělení azylu mohou být pouze tehdy, pokud by orgány domovského státu, u nichž by se žadatel skutečně domáhal poskytnutí ochrany, nebyly schopny a ochotny ochranu před takovým jednáním poskytnout“*. Za pronásledování by mohlo být v souvislosti s ohrožením soukromými osobami pokládáno leda odmítnutí veřejné moci poskytnout ochranu před tímto ohrožením, pokud by toto odmítnutí mělo typicky povahu šikany ze strany veřejné moci pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Tak tomu ovšem v posuzovaném případě zjevně nebylo, jednak proto, že policie se při vyřizování stížnosti stěžovatele na vydírání a ohrožení ze strany členů mafie, snažila mu ochranu poskytnout, když se dostavila na určené místo, kde měl stěžovatel vyděračům peníze předat, a skutečnost, že zřejmě pro nedostatek důkazů vyděrače propustila, nelze pokládat za odmítnutí veřejné moci poskytnout ochranu, tím méně pak pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Navíc stěžovatel nevyužil veškeré prostředky, které mu právní řád země původu poskytuje, neboť nevyčkal postupu a rozhodnutí Ministerstva vnitra, kam se obrátil o pomoc, a vycestoval ze země původu. K ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu pokládá Nejvyšší správní soud za potřebné uvést, že zákonodárce v daném ustanovení implementoval ustanovení čl. 1 odst. 2 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, přijaté v Ženevě dne 28. 7. 1951, a Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků, přijatého v New Yorku dne 31. 1. 1967, z nichž zřetelně vyplývá, že se musí jednat o represi ze strany státu z důvodu příslušnosti k určité společenské vrstvě, resp. sociální skupině. V daném případě se o takovou státní represi nejednalo a ani jednat nemohlo. Proto ani odkaz stěžovatele na rozsudky Evropského soudu pro lidská práva není případný. I v čl. 53 Příručky k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků, jehož se stěžovatel dovolává, se předpokládá nutnost podrobení se různým opatřením (např. různým formám diskriminace pro důvody uvedené v § 12 zákona o azylu) a pro příslušnost k určité společenské vrstvě či sociální skupině. Takovou příslušnost však stěžovatel v řízení vůbec neuváděl.

Nejvyšší správní soud proto nezjistil naplnění tvrzeného kasačního důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem ve vztahu k ustanovení § 12 zákona o azylu.

Stěžovatel se dále v kasační stížnosti dovolává toho, že správní orgán i soud nesprávně posoudily existenci podmínek humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. K otázce humanitárního azylu je především třeba uvést, že tento důvod azylu je třeba vnímat jako výjimečný a zároveň subsidiární. Tzn., že připadá v úvahu pouze tehdy, jestliže není zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, a to v případě hodném zvláštního zřetele. Je třeba předeslat, že stěžovatel výslovně nenárokoval tuto formu azylu, a to ani v žalobě podané k Městskému soudu, kdy konkrétní námitky proti napadenému rozhodnutí v tomto směru nevznesl. Dovolával se tohoto důvodu až v kasační stížnosti. Žalobou sice obecně namítal nezákonnost napadeného rozhodnutí v celém rozsahu (tedy včetně výroku o neudělení azylu

podle § 14 zákona o azylu), avšak neuvedl konkrétní věcný obsah této námitky. Jestliže podle ustanovení § 75 odst. 2 s. ř. s. platí, že soud přezkoumává napadené výroky v mezích žalobních bodů, pak neuplatnil-li stěžovatel žalobní námitku ve vztahu k výroku o neudělení azylu podle § 14 zákona o azylu, nemůže se účinně dovolávat nesprávného postupu Městského soudu v Praze v tomto směru. Ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. totiž výslovně nepřipouští takové důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před krajským soudem, ač tak učinit mohl.

Nad rámec potřebného odůvodnění Nejvyšší správní soud dodává, že pokud jde o hodnocení předpokladů pro udělení humanitárního azylu, je třeba odkázat především na dřívější konstantní soudní judikaturu, podle níž se rozhodování o tom, zda bude udělen azyl podle § 14 zákona o azylu, děje ve volné úvaze správního orgánu; podle této judikatury se rovněž ani nejedná o „právo“, na němž by mohl být někdo zkrácen. Soud tak odkazuje např. na rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. 6 A 771/2000 a na usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 11. 11. 2002, sp. zn. IV. ÚS 532/02. Dále pak Nejvyšší správní soud odkazuje i na svou stávající konstantní judikaturu, ze které vyplývá, že správní soudy mohou přezkoumávat rozhodnutí správních orgánů vydané v návaznosti na ustanovení § 14 zákona o azylu pouze omezeně, a to z hlediska jeho mezí, popř. z hlediska jeho případného zneužití. K tomu viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003, kde bylo uvedeno: *„Na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).“* Udělení azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu je tak na volné úvaze správního orgánu, přičemž však tuto volnou úvahu, tedy zda v daném případě byl důvod hodný zvláštního zřetele či nikoli, může správní soud přezkoumávat pouze z hlediska překročení případných mezí správního uvážení (§ 78 odst. 1 s. ř. s.), resp. z hlediska případné libovůle ze strany správního orgánu. K takovému pochybení ze strany správního orgánu podle názoru Nejvyššího správního soudu nedošlo.

Závěrem nutno uvést, že pokud navrhovatel v kasační stížnosti namítá, že pochází z rodiny bojovníka proti ukrajinským nacionalistům a nesouhlasí se současnou vládou na Ukrajině, jde o tvrzení zcela nové, k němuž nemohl Nejvyšší správní soud přihlédnout, neboť jde o nepřípustný kasační důvod, jak již bylo uvedeno výše. Podle ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. je totiž kasační stížnost nepřípustná, opírá-li se o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Navíc stěžovatel nekonkretizuje, v jakém směru a jakým způsobem byl právě pro tento důvod v zemi původu pronásledován či diskriminován. Uplatněná námitka se tudíž jeví jako zcela účelová.

Nejvyšší správní soud neshledal důvodné stěžovatelovo tvrzení ohledně jeho nesouhlasu se způsobem, jakým se Městský soud v Praze vypořádal s námitkou o neexistenci překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Plně se ztotožňuje s výkladem Městského soudu v Praze v odůvodnění napadeného rozsudku, na nějž pro stručnost odkazuje. Ani v tomto ohledu nelze pokládat napadený rozsudek za nezákonný.

Ze všech uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud rovněž vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Protože žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, přičemž stěžovatel byl v řízení neúspěšný, rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Zástupkyni stěžovatele, advokátce JUDr. Janě Kutmonové, která byla ustanovena soudem pro řízení o kasační stížnosti, náleží odměna za jeden úkon právní služby á 1000 Kč a to za přípravu a převzetí zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. b) ve spojení s ustanovením § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb.], k němuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 75 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky). Odměna jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu, neboť jde o zastupování v řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. listopadu 2005

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu